

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2021. gada 24. februārī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Patvērums un imigrācija – Direktīva 2008/115/EK – 3., 4., 6. un 15. pants – Bēglis, kas nelikumīgi uzturas dalībvalsts teritorijā – Aizturēšana ar nolūku pārvietot uz citu dalībvalsti – Bēgļa statuss šajā citā dalībvalstī – Neizraidīšanas princips – Atgriešanas lēmuma neesamība – Direktīvas 2008/115 piemērojamība

Lietā C-673/19

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Raad van State* (Valsts padome, Nīderlande) iesniedza ar 2019. gada 4. septembra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2019. gada 11. septembrī, tiesvedībā

M,

A,

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

pret

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

T,

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs J. Regans [*E. Regan*], Tiesas priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], kas pilda piektās palātas tiesneša pienākumus, tiesneši M. Ilešičs [*M. Ilešič*], K. Likurģs [*C. Lycourgos*] (referents) un I. Jarukaitis [*I. Jarukaitis*],

ģenerālvokāts: M. Špunars [*M. Szpunar*],

sekretāre: M. Ferreira [*M. Ferreira*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2020. gada 9. jūlija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- M vārdā – *A. Khalaf* un *H. Postma, advocaten*,
- T vārdā – *J. van Mulken, advocaat*,

* Tiesvedības valoda – holandiešu.

- Nīderlandes valdības vārdā – *M. Bulterman, P. Huurnink* un *C. S. Schillemans*, pārstāves,
  - Igaunijas valdības vārdā – *N. Grünberg*, pārstāvis,
  - Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna*, pārstāvis,
  - Eiropas Komisijas vārdā – *C. Cattabriga* un *G. Wils*, pārstāvji,
- noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2020. gada 20. oktobra tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 3., 4., 6. un 15. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2008/115/EK (2008. gada 16. decembris) par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi (OV 2008, L 348, 98. lpp.).
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp M, A un T, no vienas puses, un *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (tieslietu un drošības valsts sekretārs, turpmāk tekstā – “valsts sekretārs”), no otras puses, par to iespējamo zaudējumu atlīdzību, kas radušies saistībā ar minēto personu aizturēšanu ar nolūku pārvietot tās no Nīderlandes uz citu dalībvalsti.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 2008/115

- 3 Direktīvas 2008/115 2., 4. un 5. apsvērumā ir noteikts:
  - “(2) Briseles Eiropadome 2004. gada 4. un 5. novembrī aicināja izstrādāt ar kopīgiem standartiem pamatotu efektīvu izraidīšanas un atgriešanas politiku, lai personas atgriešana notiktu humānā veidā un pilnībā ievērojot viņu cilvēktiesības un cieņas neaizskaramību.
  - [..]
  - (4) Ir jānosaka skaidri, pārskatāmi un taisnīgi noteikumi, kas paredzēti efektīvai atgriešanas politikai kā labi pārvaldītas migrācijas politikas būtiskam elementam.
  - (5) Ar šo direktīvu būtu jāievieš horizontāls noteikumu kopums, ko piemēro visiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri neatbilst vai vairs neatbilst ieceļošanas, uzturēšanās vai pastāvīgas uzturēšanās nosacījumiem dalībvalstī.”
- 4 Šīs direktīvas 1. pantā ir noteikts:

“Šajā direktīvā ir noteikti kopēji standarti un procedūras, kas dalībvalstīs ir jāpiemēro attiecībā uz nelikumīgi uzturošos trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, ievērojot pamattiesības kā galvenos Kopienas tiesību, kā arī starptautisko tiesību principus, tostarp pienākumu nodrošināt bēgļu aizsardzību un cilvēktiesības.”

5 Minētās direktīvas 2. pantā ir paredzēts:

“1. Šī direktīva attiecas uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri nelikumīgi uzturas dalībvalsts teritorijā.

2. Dalībvalstis var pieņemt lēmumu nepieņemot šo direktīvu attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem:

a) uz kuriem attiecas ieceļošanas atteikums saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksa 13. pantu vai kurus kompetentās iestādes ir aizturējušas vai notvērušas saistībā ar nelikumīgu dalībvalsts ārējās (zemes, jūras vai gaisa) robežas šķērsošanu un kuri vēlāk nav ieguvuši atļauju vai tiesības palikt attiecīgajā dalībvalstī;

b) kuri saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir pakļauti atpakaļnosūtīšanas procedūrai krimināltiesisku sankciju dēļ vai to rezultātā, vai kuriem piemēro izdošanas procedūras.

3. Šo direktīvu nepiemēro personām, kam ir tiesības uz pārvietošanās brīvību Kopienā, kā definēts Šengenas Robežu kodeksa 2. panta 5. punktā.”

6 Šīs pašas direktīvas 3. pants ir formulēts šādi:

“Šajā direktīvā piemēro turpmāk minētās definīcijas:

[..]

2) “nelikumīga uzturēšanās” ir tāda trešās valsts valstspiederīgā atrašanās dalībvalsts teritorijā, kurš neatbilst vai vairs neatbilst ieceļošanas nosacījumiem, kas noteikti Šengenas Robežu kodeksa 5. pantā, vai arī citiem ieceļošanas, uzturēšanās vai pastāvīgas uzturēšanās nosacījumiem šajā dalībvalstī;

3) “atgriešana” ir, attiecīgai personai brīvprātīgi ievērojot atgriešanās pienākumu vai piespiedu kārtā, došanās atpakaļ uz:

– personas izcelsmes valsti vai

– tranzīta valsti saskaņā ar Kopienas vai divpusējiem atpakaļuzņemšanas nolīgumiem vai citiem režīmiem, vai

– citu trešo valsti, kurā attiecīgais trešās valsts valstspiederīgais brīvprātīgi nolemj atgriezties un kurā viņu uzņems;

4) “atgriešanas lēmums” ir administratīvs vai tiesas lēmums vai akts, kurā norādīts vai konstatēts, ka trešās valsts valstspiederīgā uzturēšanās ir nelikumīga, un noteikts vai konstatēts atgriešanās pienākums;

[..].”

7 Saskaņā ar Direktīvas 2008/115 4. panta 3. punktu:

“Šī direktīva neierobežo dalībvalstu tiesības pieņemt vai saglabāt noteikumus, kas ir labvēlīgāki personām, uz kurām tie attiecas, ar nosacījumu, ka šādi noteikumi atbilst šai direktīvai.”

8 Šīs direktīvas 5. pantā ir noteikts:

“Īstenojot šo direktīvu, dalībvalstis pilnībā ņem vērā:

- a) bērna intereses,
  - b) ģimenes dzīvi,
  - c) attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā veselības stāvokli
- un ievēro neizdošanas principu.”

9 Minētās direktīvas 6. pantā ir paredzēts:

“1. Neskarot šā panta 2. līdz 5. punktā minētos izņēmumus, dalībvalstis pieņem atgriešanas lēmumu par ikvienu trešās valsts valstspiederīgo, kurš nelikumīgi uzturas to teritorijā.

2. Trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri nelikumīgi uzturas kādas dalībvalsts teritorijā un kuriem ir derīga citas dalībvalsts izsniegta uzturēšanās atļauja vai cita atļauja, kas sniedz tiem tiesības tur uzturēties, lūdz nekavējoties doties uz šīs dalībvalsts teritoriju. Ja minētais trešās valsts valstspiederīgais nepilda šo lūgumu vai ja trešās valsts valstspiederīgā nekavējoša izceļošana ir vajadzīga sabiedriskās kārtības vai valsts drošības nodrošināšanai, piemēro 1. punktu.

[..]”

10 Šīs pašas direktīvas 15. pantā ir paredzēts:

“1. Ja vien konkrētajā gadījumā nav iespējams efektīvi piemērot citus pietiekamus, bet vājākus piespiedu līdzekļus, dalībvalstis var aizturēt un turēt apsardzībā tikai to trešās valsts valstspiederīgo, kam paredzēts piemērot atgriešanas procedūras, lai sagatavotos atgriešanai un/vai veiktu izraidīšanas procesu, jo īpaši tad, ja:

- a) pastāv bēgšanas iespējamība vai
- b) attiecīgais trešās valsts valstspiederīgais izvairās no atgriešanas vai izraidīšanas procesa vai traucē tā sagatavošanu.

Ikvienu turēšana apsardzībā ir iespējami īsa un tā turpinās tikai tik ilgi, kamēr veic izraidīšanas pasākumus, un to izpilda ar pienācīgu rūpību.

[..]”

Nīderlandes tiesības

Vreemdelingenwet

- 11 2000. gada 23. novembra *Vreemdelingenwet 2000* (2000. gada Ārvalstnieku likums) (*Stb.* 2000, Nr. 495), kurš no 2011. gada 31. decembra ir ticis grozīts ar mērķi transponēt Nīderlandes tiesībās Direktīvu 2008/115 (turpmāk tekstā – “*Vw 2000*”), 59. panta 2. punktā ir noteikts:

“Ja dokumenti, kas vajadzīgi ārvalstnieka atgriešanai, ir pieejami vai būs pieejami tuvākajā laikā, ārvalstnieka aizturēšana tiek uzskatīta par nepieciešamu sabiedriskās kārtības uzturēšanai, izņemot, ja viņam ir likumīgs uzturēšanās pamats, pamatojoties 8. panta a)–e) un l) punktu.”

- 12 *Vw 2000* 62.a pantā ir noteikts:

“1. Attiecīgais ministrs rakstveidā informē ārvalstnieku, kurš nav Kopienas pilsonis un kura uzturēšanās nav vai vairs nav likumīga, par pienākumu brīvprātīgi izceļot no Nīderlandes, kā arī par termiņu, kurā viņam šis pienākums ir jāizpilda, izņemot ja:

[..]

b) ārvalstniekam ir derīga uzturēšanās atļauja, ko izsniegusi cita dalībvalsts, vai cita atļauja, kas dod tiesības uzturēties [..];

3. Attiecībā uz 1. punkta b) apakšpunktā minēto ārvalstnieku tiek izdots rīkojums nekavējoties atgriezties attiecīgās dalībvalsts teritorijā. Ja šis rīkojums netiek pildīts vai ja ārvalstnieka tūlītēja izceļošana ir nepieciešama sabiedriskās kārtības vai valsts drošības apsvērumu dēļ, attiecībā uz šo ārvalstnieku tiek pieņemts atgriešanas lēmums.

- 13 Šā likuma 63. pantā ir paredzēts:

“1. Ārvalstnieks, kura uzturēšanās ir nelikumīga un kurš šajā likumā noteiktajā termiņā nav brīvprātīgi izceļojis no Nīderlandes, var tikt izraidīts.

2. Izraidīšana ir attiecīgā ministra kompetencē.

[..]”

- 14 Saskaņā ar minētā likuma 106. pantu:

“1. Ja tiesa atceļ drošības līdzekli, kas paredz brīvības atņemšanu vai ierobežošanu, vai ja brīvības atņemšana vai ierobežošana ir jau tikusi atcelta pirms lūguma par šī drošības līdzekļa atcelšanu izskatīšanas, tā var piešķirt ārvalstniekam kompensāciju no valsts līdzekļiem. Zaudējumi ietver nemantisku kaitējumu. [..]

2. 1. punkts pēc analogijas ir piemērojams, ja *Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State* (Valsts padomes Administratīvo strīdu nodaļa) izdod rīkojumu atcelt drošības līdzekli, kas paredz brīvības atņemšanu vai ierobežošanu.”

Vreemdelingencirculaire

- 15 Līdz 2019. gada 1. janvārim *Vreemdelingencirculaire 2000* (2000. gada Apkārtraksts par ārvalstniekiem) A3/2. pantā bija noteikts:

“Ja atgriešanas lēmuma pieņemšana ir pretrunā starptautiskajām saistībām (izraidīšanas aizliegums), par robežas uzraudzību vai ārvalstnieku kontroli atbildīgais ierēdnis atgriešanas lēmumu nepieņem.

[..]”

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

- 16 Ar 2018. gada 28. februāra, 2018. gada 13. jūnija un 2018. gada 9. oktobra lēmumiem valsts sekretārs kā nepieņemamus noraidīja attiecīgi M, A un T Nīderlandē iesniegtos starptautiskās aizsardzības pieteikumus, pamatojoties uz to, ka šīm personām, kas ir trešo valstu valstspiederīgās, jau ir bēgļa statuss citā dalībvalstī, proti, attiecīgi Bulgārijas Republikā, Spānijas Karalistē un Vācijas Federatīvajā Republikā.
- 17 Ar šiem pašiem lēmumiem tā saskaņā ar *Vw 2000 62.a* panta 3. punktu lika minētajām personām nekavējoties doties uz tās dalībvalsts teritoriju, kas tām ir piešķirusi minēto statusu. Tā kā neviena no šīm personām šo rīkojumu neizpildīja, valsts sekretārs saskaņā ar *Vw 2000 59. panta 2. punktu* tās aizturēja, lai piespiedu kārtā pārvietotu tās uz šīm trim dalībvalstīm. Vēlāk tās piespiedu kārtā tika pārvietotas uz minētajām dalībvalstīm pēc tam, kad šīs dalībvalstis bija piekritušas uzņemt attiecīgās personas atpakaļ savā teritorijā.
- 18 M, A un T cēla prasību *rechtbank Den Haag* (Hāgas tiesa, Nīderlande), būtībā apgalvojot, ka pirms viņu aizturēšanas esot bijis jāpieņem atgriešanas lēmums *Vw 2000 62.a panta 3. punkta* izpratnē, ar kuru Nīderlandes tiesībās ir transponēts Direktīvas 2008/115 6. panta 2. punkts. M. un A. prasības tika noraidītas. T prasība tika apmierināta.
- 19 M un A iesniedza apelācijas sūdzību par *rechtbank Den Haag* (Hāgas tiesa) nolēmumu *Raad van State* (Valsts padome, Nīderlande). Valsts sekretārs iesniedza apelācijas sūdzību lietā pret T.
- 20 Vispirms norādījusi, ka tajā izskatāmās lietas attiecas tikai uz M, A un T iespējamām tiesībām uz atlīdzību par kaitējumu, kas radies viņu aizturēšanas dēļ, iesniedzējtiesa uzsver, ka šo lietu risinājums ir atkarīgs no tā, vai Direktīvas 2008/115 normas ļauj valsts sekretāram, pamatojoties uz *Vw 2000 59. panta 2. punktu*, aizturēt attiecīgos trešo valstu valstspiederīgos pamatlietā, lai nodrošinātu viņu pārvietošanu uz citu dalībvalsti, nepieņemot atgriešanas lēmumu *Vw 2000 62.a panta 3. punkta* izpratnē.
- 21 Iesniedzējtiesa jautā, pirmkārt, vai šajā gadījumā ir piemērojama Direktīva 2008/115.
- 22 Šajā ziņā tā uzsver, ka pamatlietā aplūkoti trešās valsts valstspiederīgie ietilpst Direktīvas 2008/115 piemērošanas jomā, kā tā ir definēta šīs direktīvas 2. panta 1. punktā, jo viņi Nīderlandes teritorijā uzturas nelikumīgi. Turklāt šī tiesa norāda, ka šīs direktīvas 6. panta 2. punktā ir regulēta to trešo valstu valstspiederīgo situācija, kuri dalībvalstī uzturas nelikumīgi un kuriem, kā tas ir šajā gadījumā, tomēr ir tiesības uzturēties citā dalībvalstī, nosakot, ka, ja viņi atsakās nekavējoties doties uz šo citu dalībvalsti, attiecībā uz viņiem tiek pieņemts atgriešanas lēmums.
- 23 Tomēr attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kuriem, kā tas ir šajā gadījumā, ir bēgļa statuss citā dalībvalstī, ņemot vērā izraidīšanas aizliegumu, kas ir jāievēro, īstenojot Direktīvu 2008/115, nebūtu iespējams pieņemt lēmumu par viņu pārvietošanu uz viņu izcelsmes valsti. Turklāt iesniedzējtiesa

uzskata, ka M, A un T iespējamā pārvietošana uz tranzīta valsti nav paredzama un šīs personas nav paukušas vēlmi brīvprātīgi doties uz citu trešo valsti. Līdz ar to neesot iespējams pieņemt atgriešanas lēmumu minētās direktīvas izpratnē.

- 24 Šādos apstākļos šī tiesa uzskata, ka, ņemot vērā Direktīvas 2008/115 1. panta un 3. panta 3. punkta noteikumus, lasot tos kopā ar tās 5. apsvērumu, nav izslēgts, ka šīs direktīvas noteikumi nav piemērojami pamatlīdētā aplūkoto trešo valstu valstspiederīgo piespiedu izceļošanas uz dalībvalsti, kurā viņiem ir piešķirta starptautiskā aizsardzība, gadījumā. Šādā gadījumā šo valstspiederīgo aizturēšanu pilnībā reglamentē valsts tiesības.
- 25 Gadījumā, ja Direktīva 2008/115 tomēr būtu piemērojama iesniedzējtiesā izskatāmajiem strīdiem, tā jautā, otrkārt, par iespēju attaisnot attiecīgo valsts praksi saistībā ar labvēlīgāku valsts pasākumu minētās direktīvas 4. panta 3. punkta izpratnē.
- 26 Šādos apstākļos *Raad van State* (Valsts Padome) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai ar Direktīvu 2008/115, it īpaši tās 3., 4., 6. un 15. pantu, netiek pieļauts, ka ārvalstnieks, kuram citā [Eiropas] Savienības dalībvalstī ir tikusi piešķirta starptautiskā aizsardzība, saskaņā ar valsts tiesību aktiem izraidīšanas uz šo citu dalībvalsti nolūkā tiek aizturēts, ja viņš šajā sakarā gan vispirms ir ticis aicināts izceļot uz šīs dalībvalsts teritoriju, taču pēc tam nav ticis pieņemts atgriešanas lēmums?”

Par prejudiciālo jautājumu

- 27 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2008/115 3., 4., 6. un 15. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie neliedz dalībvalstij aizturēt trešās valsts valstspiederīgo, kurš nelikumīgi uzturas attiecīgās dalībvalsts teritorijā, pirms tam attiecībā uz viņu nepieņemot atgriešanas lēmumu, lai veiktu šī valstspiederīgā piespiedu pārvietošanu uz citu dalībvalsti, kurā minētajam valstspiederīgajam ir bēgļa statuss, ja šis pats valstspiederīgais ir atteicies izpildīt attiecībā uz viņu izdoto rīkojumu doties uz šo citu dalībvalsti.
- 28 Saskaņā ar Direktīvas 2008/115 2. apsvērumu tās mērķis ir ieviest efektīvu izraidīšanas un atgriešanas politiku, pamatojoties uz kopīgiem standartiem, lai attiecīgo personu atgriešana notiktu humānā veidā un pilnībā ievērojot viņu pamattiesības, kā arī cieņu. Šīs direktīvas 4. apsvērumā šajā ziņā ir precizēts, ka šāda efektīva atgriešanas politika ir labi pārvaldītas migrācijas politikas būtisks elements. Kā jau izriet gan no Direktīvas 2008/115 nosaukuma, gan no tās 1. panta, ar šo direktīvu šajā ziņā ir ieviesti “kopīgi standarti un procedūras”, kas jāpiemēro katrai dalībvalstij attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kuri dalībvalstī uzturas nelikumīgi (spriedums, 2020. gada 17. septembris, JZ (Brīvības atņemšanas sods ieceļošanas aizlieguma gadījumā), C-806/18, EU:C:2020:724, 24. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 29 Šajā ziņā, pirmkārt, ir jāatgādina, ka, neskarot Direktīvas 2008/115 2. panta 2. punktā paredzētos izņēmumus, šī direktīva tiek piemērota visiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri nelikumīgi uzturas dalībvalsts teritorijā (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2016. gada 7. jūnijs, *Affum*, C-47/15, EU:C:2016:408, 61. punkts, kā arī, 2019. gada 19. marts, *Arib* u.c., C-444/17, EU:C:2019:220, 39. punkts). Šīs direktīvas 3. panta 2. punktā “nelikumīgas uzturēšanās” jēdziens ir definēts kā “tāda trešās valsts valstspiederīgā atrašanās dalībvalsts teritorijā, kurš neatbilst vai vairs neatbilst [...] ieceļošanas, uzturēšanās vai pastāvīgas uzturēšanās nosacījumiem šajā dalībvalstī”.

- 30 No šīs definīcijas izriet, ka dalībvalsts teritorijā nelikumīgi uzturas ikviens trešās valsts valstspiederīgais, kas atrodas dalībvalsts teritorijā, neizpildījis tās ieceļošanas, uzturēšanās vai pastāvīgas uzturēšanās nosacījumus (spriedums, 2016. gada 7. jūnijs, *Affum*, C-47/15, EU:C:2016:408, 48. punkts). Tā tas var būt pat tad, ja, kā tas ir šajā gadījumā, šim pilsonim ir derīga uzturēšanās atļauja citā dalībvalstī, pamatojoties uz to, ka pēdējā minētā viņam ir piešķīrusi bēgļa statusu.
- 31 Turklāt, tā kā trešās valsts valstspiederīgais ietilpst Direktīvas 2008/115 piemērošanas jomā, viņam principā ir piemērojami tajā paredzētie kopīgie standarti un procedūras viņa atgriešanas nolūkā, kamēr vien viņa uzturēšanās attiecīgajā gadījumā nav kļuvusi likumīga (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 7. jūnijs, *Affum*, C-47/15, EU:C:2016:408, 61. un 62. punkts).
- 32 Šajā ziņā, pirmām kārtām, no Direktīvas 2008/115 6. panta 1. punkta izriet, ka, tiklīdz ir noteikts, ka uzturēšanās ir nelikumīga, attiecībā uz ikvienu trešās valsts valstspiederīgo, neskarot minētā panta 2.–5. punktā paredzētos izņēmumus un stingri ievērojot šīs direktīvas 5. pantā noteiktās prasības, ir jāpieņem atgriešanas lēmums. Saskaņā ar šīs direktīvas 3. panta 3. punktu šāda atgriešanās notiek šī valstspiederīgā izcelsmes valstī vai tranzīta valstī vai trešā valstī, kurā minētais valstspiederīgais brīvprātīgi nolemj atgriezties un kura ir gatava viņu uzņemt savā teritorijā.
- 33 Otrām kārtām, atkāpjoties no Direktīvas 2008/115 6. panta 1. punkta, šī panta 2. punktā ir paredzēts – ja trešās valsts valstspiederīgajam, kurš dalībvalstī uzturas nelikumīgi, ir uzturēšanās atļauja citā dalībvalstī, viņam nekavējoties ir jāatgriežas šīs dalībvalsts teritorijā.
- 34 Tomēr saskaņā ar šo tiesību normu, ja šis valstspiederīgais neievēro šo pienākumu vai ja viņa tūlītēja izceļošana ir vajadzīga sabiedriskās kārtības vai valsts drošības apsvērumu dēļ, dalībvalsts, kurā viņš uzturas nelikumīgi, attiecībā uz viņu pieņem atgriešanas lēmumu.
- 35 Tādējādi no šī 6. panta 2. punkta izriet, ka ir jāļauj trešās valsts valstspiederīgajam, kurš nelikumīgi uzturas kādas dalībvalsts teritorijā, lai gan viņam ir uzturēšanās tiesības citā dalībvalstī, drīzāk doties uz šo dalībvalsti, nevis uzreiz pieņemt atgriešanas lēmumu attiecībā uz viņu, ja vien tas nav vajadzīgs sabiedriskās kārtības vai valsts drošības apsvērumu dēļ (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 16. janvāris, E, C-240/17, EU:C:2018:8, 46. punkts).
- 36 Paturot to prātā, šī tiesību norma nevar tikt interpretēta tādējādi, ka tajā ir noteikts izņēmums no Direktīvas 2008/115 piemērošanas jomas, kurš papildinātu tās 2. panta 2. punktā paredzētos izņēmumus un kurš ļautu dalībvalstīm nepiemērot kopīgos standartus un procedūras attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, ja viņi atsakās nekavējoties doties atpakaļ uz tās dalībvalsts teritoriju, kura viņiem ir piešķīrusi uzturēšanās tiesības (pēc analogijas skat. spriedumu, 2016. gada 7. jūnijs, *Affum*, C-47/15, EU:C:2016:408, 82. punkts).
- 37 Gluži pretēji, kā ir izklāstīts šī sprieduma 34. punktā, šādā gadījumā dalībvalstīm, kuru teritorijā šie valstspiederīgie nelikumīgi uzturas, saskaņā ar Direktīvas 2008/115 6. panta 2. punktu, lasot to kopsakarā ar šī panta 1. punktu, principā ir jāpieņem atgriešanas lēmums, ar ko minētajiem valstspiederīgajiem tiek uzdots atstāt Savienības teritoriju (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 16. janvāris, E, C-240/17, EU:C:2018:8, 45. punkts).
- 38 Otrkārt, no Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka Nīderlandes iestādēm bija juridiski neiespējami saskaņā ar Direktīvas 2008/115 6. panta 2. punktu pieņemt atgriešanas lēmumu attiecībā uz pamatlietā aplūkoto trešo valstu valstspiederīgajiem pēc tam, kad šie valstspiederīgie bija atteikušies izpildīt rīkojumu doties uz dalībvalsti, kurā viņiem bija izsniegta uzturēšanās atļauja.
- 39 Proti, ikvienā atgriešanas lēmumā no Direktīvas 2008/115 3. panta 3. punktā minētajām trešām valstīm ir jānorāda tā valsts, uz kuru ir jāzraida trešās valsts valstspiederīgais, kurš ir šā lēmuma adresāts (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 14. maijs, *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság*, C-924/19 PPU un C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, 115. punkts).

- 40 Pirmkārt, nav strīda par to, ka pamatlietā aplūkotajiem trešo valstu valstspiederīgajiem ir bēgļa statuss citā dalībvalstī, kas nav Nīderlandes Karaliste. Tātad tos nevar izraidīt uz to izcelsmes valsti, jo pretējā gadījumā tiktu pārkāpts neizraidīšanas princips, kas ir garantēts Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 18. pantā un 19. panta 2. punktā un kas, kā atgādināts Direktīvas 2008/115 5. pantā, dalībvalstīm ir jāievēro, īstenojot šo direktīvu un tātad it īpaši, ja tās plāno pieņemt atgriešanas lēmumu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 19. jūnijs, *Gnandi*, C-181/16, EU:C:2018:465, 53. punkts).
- 41 Otrkārt, no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka šos valstspiederīgos nevar arī pārvietot uz tranzīta valsti vai uz trešo valsti, kurā viņi būtu nolēmuši brīvprātīgi atgriezties un kura tos uzņemtu savā teritorijā Direktīvas 2008/115 3. panta 3. punkta izpratnē.
- 42 No tā izriet, ka tādos apstākļos kā pamatlietā, kad neviena no Direktīvas 2008/115 3. panta 3. punktā minētajām valstīm nevar tikt uzskatīta par atgriešanas galamērķi, attiecīgā dalībvalsts juridiski nevar izpildīt tai Direktīvas 2008/115 6. panta 2. punktā noteikto pienākumu pieņemt atgriešanas lēmumu attiecībā uz trešās valsts valstspiederīgo, kurš nelikumīgi uzturas tās teritorijā un kurš atsakās nekavējoties doties uz dalībvalsti, kurā tam ir uzturēšanās atļauja. Turklāt neviena no šajā direktīvā paredzētajām normām vai procedūrām neļauj veikt šī valstspiederīgā izraidīšanu, lai gan viņš nelikumīgi uzturas dalībvalsts teritorijā.
- 43 Treškārt, ir jāatgādina, ka Direktīvas 2008/115 mērķis nav pilnībā saskaņot dalībvalstu tiesību normas par ārvalstnieku uzturēšanos (spriedums, 2011. gada 6. decembris, *Achughbaban*, C-329/11, EU:C:2011:807, 28. punkts). Proti, ar šo direktīvu ieviestie kopīgie standarti un procedūras attiecas tikai uz atgriešanas lēmumu pieņemšanu un šo lēmumu izpildi (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2011. gada 6. decembris, *Achughbaban*, C-329/11, EU:C:2011:807, 29. punkts, kā arī 2018. gada 8. maijs, K.A. u.c. (Ģimenes atkalapvienošanās Beļģijā) C-82/16, EU:C:2018:308, 44. punkts).
- 44 Direktīvai 2008/115 it īpaši nav mērķa noteikt, kādas sekas izraisa to trešo valstu valstspiederīgo nelikumīgā uzturēšanās dalībvalsts teritorijā, attiecībā uz kuriem nevar tikt pieņemts nekāds lēmums par viņu atgriešanu uz trešo valsti (pēc analogijas skat. spriedumu, 2014. gada 5. jūnijs, *Mahdi*, C-146/14 PPU, EU:C:2014:1320, 87. punkts). Tas tā ir arī tad, ja, kā tas ir šajā gadījumā, šī neiespējamība tostarp izriet no neizraidīšanas principa piemērošanas.
- 45 No tā izriet, ka tādā situācijā kā pamatlietā, kad nekāds atgriešanas lēmums nevar tikt pieņemts, dalībvalsts lēmumu veikt trešās valsts valstspiederīgā, kurš nelikumīgi uzturas tās teritorijā, piespiedu pārvietošanu uz dalībvalsti, kura viņam ir piešķirusi bēgļa statusu, nereglamentē Direktīvā 2008/115 paredzētie kopīgie standarti un procedūras. Līdz ar to šis lēmums ietilpst nevis šīs direktīvas piemērošanas jomā, bet ir tikai šīs dalībvalsts kompetencē nelikumīgas imigrācijas jomā. Līdz ar to tas pats attiecas arī uz šāda valstspiederīgā administratīvu aizturēšanu šādos apstākļos, lai nodrošinātu viņa pārvietošanu uz dalībvalsti, kurā viņam ir bēgļa statuss.
- 46 Konkrētāk, tādos apstākļos, kādi ir pamatlietā, nedz Direktīvas 2008/115 6. panta 2. punkts, nedz kāda cita šīs direktīvas norma neliedz dalībvalstij aizturēt trešās valsts valstspiederīgo, kurš nelikumīgi uzturas tās teritorijā, lai veiktu viņa pārvietošanu uz citu dalībvalsti, kurā šim trešās valstspiederīgajam ir uzturēšanās atļauja, iepriekš nepieņemot atgriešanas lēmumu attiecībā uz viņu, jo šādu lēmumu hipotētiski nav iespējams pieņemt.
- 47 Visbeidzot, papildus ir jānorāda, ka tādos apstākļos kā pamatlietā trešās valsts valstspiederīgā piespiedu pārvietošana un aizturēšana ir pilnībā pakļauta pamattiesību ievērošanai, it īpaši to, kuras noteiktas Romā 1950. gada 4. novembrī parakstītajā Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā un 1951. gada 28. jūlijā Ženēvā parakstītajā Konvencijā par bēgļa statusu (spriedumi, 2011. gada 6. decembris, *Achughbabi*, C-329/11, EU:C:2011:807, 49. punkts; 2015. gada 1. oktobris, *Celaj*, C-290/14, EU:C:2015:640, 32. punkts, un 2020. gada 17. septembris, JZ (Brīvības atņemšanas sods iecelšanas aizlieguma gadījumā), C-806/18, EU:C:2020:724, 41. punkts).

- 48 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2008/115 3., 4., 6. un 15. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie neliedz dalībvalstij aizturēt trešās valsts valstspiederīgo, kurš nelikumīgi uzturas tās teritorijā, lai veiktu šī valstspiederīgā piespiedu pārvietošanu uz citu dalībvalsti, kurā minētajam valstspiederīgajam ir bēgļa statuss, ja pats valstspiederīgais ir atteicies izpildīt attiecībā uz viņu izdoto rīkojumu doties uz šo citu dalībvalsti un ja attiecībā uz viņu nav iespējams pieņemt atgriešanas lēmumu.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 49 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/115/EK (2008. gada 16. decembris) par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, 3., 4., 6. un 15. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie neliedz dalībvalstij aizturēt trešās valsts valstspiederīgo, kurš nelikumīgi uzturas tās teritorijā, lai veiktu šī valstspiederīgā piespiedu pārvietošanu uz citu dalībvalsti, kurā minētajam valstspiederīgajam ir bēgļa statuss, ja pats valstspiederīgais ir atteicies izpildīt attiecībā uz viņu izdoto rīkojumu doties uz šo citu dalībvalsti un ja attiecībā uz viņu nav iespējams pieņemt atgriešanas lēmumu.

[Paraksti]